

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. ДАЛЯ  
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА  
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни

**«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»**

для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»

за освітньою програмою

**«СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ» ,**

**спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування»**

усіх форм навчання

(Електронне видання)

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

на засіданні кафедри практичної психології

та соціальної роботи

Протокол № 8 від 12 березня 2026р

м.Київ 2026

*УДК 364.044.4 (075.8)*

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Теорія і практика соціальної роботи» для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» за освітньою програмою **«СОЦІАЛЬНА ПОСЛУГИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ» , спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування»** усіх форм навчання (Електронне видання) / Уклад. старший викладач Бровендер О.О. – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля. 2026. 34 с.

У виданні містяться рекомендації щодо виконання практичних робіт та самостійної роботи з дисципліни « Теорія і практика соціальної роботи». Наведено завдання до виконання практичних робіт та самостійного вивчення дисципліни, вимоги щодо їх виконання, тематику рефератів та контрольних робіт, тематика для самостійної роботи, список рекомендованої літератури та інформаційних джерел.

Для здобувачів вищої освіти **спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування»** усіх форм навчання.

Укладач:

ст.викл. Бровендер О.О.

Відповідальний за випуск:

Рецензент:

доктор психологічних наук, професор,  
чл.-кор. НАПН України,  
директор Українського НМЦ  
практичної психології і соціальної  
роботи НАПН України  
В. Г. Панок

## ЗМІСТ

|                                                                                                  |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ВСТУП                                                                                            | 4  |
| 1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ                                                         | 10 |
| 2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ                                                         | 11 |
| 3. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ                                                    | 19 |
| 4. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ                                                                   | 23 |
| 5. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБОТ                                                                       | 25 |
| 6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ. КРИТЕРІЇ<br>ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ | 26 |
| 7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА                                                                      | 31 |

## **ВСТУП**

### **Мета та завдання навчальної дисципліни**

Мета дисципліни є засвоєння студентами теоретико-методологічних засад з основ соціальної роботи як теорії, практики, навчальної дисципліни та професійної діяльності, в обґрунтуванні соціальної роботи з різними об'єктами та соціальної роботи в різних соціальних інституціях.

**Завдання дисципліни:** використовувати соціально-психологічні теорії і поняття для аналізу групової динаміки, спілкування, міжособистісної та між групової взаємодії а також здатність використовувати теоретичні засади соціальної роботи для вдосконалення стосунків держави та різних груп населення.

**Компетенції, що формуються після опанування дисципліни**  
**Результати навчання** (відповідно до Освітньо-професійної програми «**СОЦІАЛЬНА ПОСЛУГИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ**», спеціальності І10 «**Соціальна робота та консультування**» (бакалаврський рівень вищої освіти)).

*Змістом компетенцій вивчення дисципліни* є отримання студентами теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для розуміння використовувати соціально-психологічні теорії і поняття для аналізу групової динаміки.

ЗК1.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, використовувати різні види

та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення

здорового способу життя.

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5.Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 6.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8.Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 12.Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13.Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 14.Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її параметрів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК2.Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК 3.Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК 4.Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи та громади.

СК 5.Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.

СК 6.Знання і розуміння організації та функціонування системи

соціального захисту і соціальних служб.

СК 7.Здатність до співпраці у міжнародному середовищі на розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

СК 9.Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК 10.Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 11.Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

СК 12.Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

СК 13.Здатність до розробки і реалізації соціальних проєктів і програм.

СК 14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

СК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

СК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК 17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

СК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

СК 19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

СК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у

складних життєвих обставинах.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності, визначенні закладом вищої освіти:

СК 21. Здатність попереджати і долати проблеми різних категорій отримувачів соціальних послуг з урахуванням їх потреб.

СК 22. Здатність проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу в межах соціальної роботи у громаді, в тому числі щодо надання соціальних послуг.

СК 23. Здатність розуміти сутність, значення напрямів, форм, методів та технології соціальної роботи з різними категоріями клієнтів в соціальних службах, установах та організаціях.

ПРН1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

ПРН3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПРН8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати

дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПРН10.Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПРН11.Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН12.Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

ПРН13.Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

ПРН14.Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПРН15.Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРН16.Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

ПРН17.Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

ПРН18.Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

ПРН19.Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

ПРН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання.

ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

ПРН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

ПРН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

Програмні результати навчання, визначені закладом вищої освіти:

ПРН 24. Застосовувати базові знання для надання соціальних послуг та впровадження соціальних технологій для різних категорій клієнтів в соціальних службах, установах та організаціях з урахуванням гендерного підходу.

ПРН 25. Демонструвати вміння попередження і подолання проблем різних категорій отримувачів соціальних послуг з урахуванням їх потреб. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

**Знати:** абстрактно мислити, аналізувати, застосовувати знання у практичних ситуаціях; розуміти предметну область та професійну діяльність; виявляти, ставити та вирішувати проблеми; демонструвати навички міжособистісної взаємодії; мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо, знати особливості методів індивідуальної, групової соціальної роботи та роботи в громаді.

**Вміти:** аналізувати психічні властивості, станів і процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади; попереджувати соціальні ризики, складні життєві обставини, запобігати та вирішувати соціальні конфлікти, застосовувати базові теорії соціальної роботи у практичній діяльності, планувати та працювати з різними соціальними агенціями, диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів, суб'єктів та напрямів соціальної роботи.

## **1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ТЕМА 1. СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ЯК НАУКИ В УКРАЇНІ  
ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТОК ТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 2. ХАРАКТЕР СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ  
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 3. ТИПИ ТЕОРІЙ І МОДЕЛЕЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ  
ПСИХОДИНАМІЧНА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 4. БІХІВІОРИСТСЬКА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 5. КОГНІТИВНА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 6. ГУМАНІСТИЧНА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 7. ЕКЗИСТИНЦІЙНА ТЕОРІЯ

ТЕМА 8. СИСТЕМНА ТЕОРІЯ. ЕКОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ

ТЕМА 9. ВИКОРИСТАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ ТЕОРІЇ РОЛЕЙ  
СОЦІАЛЬНО-РАДИКАЛЬНА ТЕОРІЯ

ТЕМА10. КРИЗОВЕ ВТРУЧАННЯ ЯК ТЕОРІЯ ПРАКТИЧНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ  
РОБОТИ

ТЕМА11. ЗОСЕРЕДЖЕННЯ НА ЗАВДАННІ МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ  
РОБОТИ. СІМЕЙНА ТЕРАПІЯ

## **2.ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ**

### **Практичне завдання 1.(2 год.)**

**Тема** СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ЯК НАУКИ В УКРАЇНІ.  
ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТОК ТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

#### **План**

Становлення соціальної роботи в Україні.

Розвиток теоретичних засад соціальної роботи.

Характер становлення в Україні соціальної роботи як науки

Основні передумови виникнення теорії соціальної роботи в Україні

Основні етапи становлення соціальної роботи в Україні.

Їх вплив на розвиток теоретичних засад соціальної роботи

#### **Завдання:**

1. Чому в сучасному світі проблеми соціальної роботи є актуальними?
2. Чим характеризується соціальна робота як наука?
3. Які базові закономірності соціальної роботи?
4. Які основні ідеї організації державної системи суспільної докори (призрения) та у чому її історичне значення?
5. Яка роль закордонних вчених у становленні теорії соціальної роботи?

### **Практичне завдання 2 (2 год)**

**Тема** ХАРАКТЕР СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ  
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

#### **План**

Соціальна робота як парадигмальна теорія і практика

Взаємозв'язок теорії і практики соціальної роботи

Класифікація теорій і моделей соціальної роботи

Сутність основних сучасних теорій соціальної роботи

#### **Завдання:**

- 1.Розвиток вітчизняної теорії соціальної роботи.
- 2.Еволюція теорій та моделей соціальної роботи
3. Розвиток вітчизняної теорії соціальної роботи.
4. Еволюція теорій та моделей соціальної роботи
5. У чому полягає призначення теорії соціальної роботи?
6. Чим спричинена багатоманітність теоретичних моделей соціальної роботи?
7. Наведіть і охарактеризуйте оптимальну, на Ваш погляд, класифікацію теорій і теоретичних моделей соціальної роботи.
8. Які чинники зумовили розвиток теоретичних підходів у соціальній роботі?
9. У чому полягають особливості психологічних моделей соціальної роботи?
10. Проаналізуйте соціологічні моделі, які застосовують у практиці соціальної роботи.
11. На які наукові школи спираються комплексні моделі соціальної роботи?
12. Чи всі теорії соціальної роботи пов'язані з певними техніками втручання?
13. Яка роль теорії у практичній діяльності?
14. Хто може бути творцем теорії соціальної роботи?

### **Практичне завдання 3 (2 год)**

**Тема:ТИПИ ТЕОРІЙ І МОДЕЛЕЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.  
ПСИХОДИНАМІЧНА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

#### **План**

Структурна концепція психічної діяльності за З.Фрейдом.

Напрями психодинамічної концепції (его-психологія, психологія об'єктних стосунків, психологія самості (Я-психологія), структурний психоаналіз)

Три компоненти(інстанції) психіки людини (Воно(Ід), Я(Его), Над-Я(Супер-Его)). Лібідо, психічний гомеостаз(збереження енергії), структурна реорганізація.

Концепція психосоціального розвитку людини у суспільстві за Е.Еріксоном (зрілі (витіснення, проекція.

Раціоналізація, формування реакцій, сублімація) та незрілі (регресія, розщеплення, ізоляція афекту, проєктивна ідентифікація) форми психологічного захисту).

Використання психодинамічного підходу в роботі з клієнтами.

Ключові техніки психодинамічного підходу (перенесення(трансфер), контрперенесення, інтерпретація).

Критика психодинамічного підходу.

### **Завдання**

1. Які моделі теоретичного обґрунтування практики Ви можете назвати?
2. Які теорії поєднують психолого-орієнтовані моделі соціальної роботи?
3. Які концепції й чому входять у блок соціолого-орієнтованих теорій соціальної роботи?
4. Визначте особливості комплексно-комплексно-орієнтованих теорій практики
5. У чому полягають основні засади психодинамічного підходу?
6. Охарактеризуйте основні психоаналітичні техніки роботи з клієнтами.
7. Як можна застосовувати психодинамічний підхід у соціальній роботі?

### **Практичне завдання 4 ( 2год)**

#### **Тема БІХІВІОРИСТСЬКА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

##### **План**

Теоретичні і методологічні основи біхевіористської теорії соціальної роботи. Основні терапевтичні підходи біхевіористської теорії (класичне обмовлення, оперантне обмовлення, соціальне навчіння).

Методи і техніки біхевіористської теорії соціальної роботи (Методи класичного обмовлення, метод систематичної десенсибілізації, поведінковий контракт, соціальне моделювання).

Застосування біхевіористського підходу у сферах соціальної роботи.

##### **Завдання:**

1. Чим різняться принципи класичного і оперантного обумовлювання?

2. У чому полягають основні засади теорії соціального навчіння?
3. Методи і техніки біхевіористської теорії соціальної роботи
4. Що це за теорія біхевіористська теорія

### **Практичне завдання 6 (2 год)**

#### **Тема КОГНІТИВНА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

##### **План**

Теоретичні джерела когнітивної теорії соціальної роботи.

Раціонально-емотивна терапія (Альберта Елліна).

Когнітивна терапія (Аарон Бек - спрямована на лікування когнітивних розладів).

Реальнісна терапія (Вільям Глассер – людина обумовлює свою поведінку власними рішеннями).

Когнітивно-біхевіористська модель соціальної роботи.

Фази процесу соціальної адаптації (за Г.Голдстейном).

Особливості когнітивно-біхевіористського підходу

##### **Завдання**

1. Чим різняться принципи класичного і оперантного обумовлювання?
2. У чому полягають основні засади теорії соціального навчіння?
3. Розкрийте особливості когнітивного підходу до вивчення і корекції поведінки клієнта.
4. Охарактеризуйте основні принципи когнітивно-біхевіористського підходу в соціальній роботі

### **Практичне завдання 6 (2 год)**

#### **Тема ГУМАНІСТИЧНА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

##### **План:**

- 1.Грунтування гуманістичної теорії соціальної роботи.
- 2.Особистісно центрована терапія.

3. Самоактуалізації особистості Фредерік Перлз.
4. Концепція гештальттерапії.
5. Використання гуманістичної теорії в практичній роботі.

#### **Завдання:**

1. Проаналізуйте теоретичні засади гуманістичної теорії соціальної роботи.
2. Чому в сучасній соціальній роботі часто вдаються до використання логотерапії?
3. Що це концепція гештальттерапії
4. На чому ґрунтується гуманістична теорія

### **Практичне завдання 7 (2 год)**

#### **Тема ЕКЗИСТЕНЦІЙНА ТЕОРІЯ**

##### **План**

1. Екзистенційна теорія соціальної роботи.
2. Філософія екзистенціалізму.
3. Позиція екзистенційного консультанта (Акцепти психотерапії. Основні складові особистості - свобода, індивідуальність, соціальна інтегрованість, глибина релігійності).
4. Віктор-Еміль Франкл та його погляди на сенс життя.
5. Використання екзистенційної теорії у соціальній роботі (логотерапія, рефлексія, модифікація основних настанов, нусогенний невроз, бібліотерапія, “буття в собі”, “буття для себе

##### **Завдання**

1. Екзистенційна теорія соціальної роботи. Філософія екзистенціалізму.
2. Позиція екзистенційного консультанта (Акцепти психотерапії. Основні складові особистості - свобода, індивідуальність, соціальна інтегрованість, глибина релігійності).
3. Віктор-Еміль Франкл та його погляди на сенс життя.

### **Практичне завдання 8 (2 год)**

#### **Тема: СИСТЕМНА ТЕОРІЯ. ЕКОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ.**

##### **План**

Загальна теорія систем.

Базисні системи соціальної роботи. Фази та асоційовані професії в практиці соціальної роботи за Е.Пінкусом та Е. Мінахеном (Малколм Пейн).

Концепції соціальних систем

Застосування теорій систем до практики соціальної роботи.

Формування й утвердження екологічного підходу.

Теоретичний стрижень екологічної теорії.

Концепції практичного здійснення роботи за екологічною моделлю (концепції життєвого стресу, концепції протистояння, концепції ніші та ареалу, концепції родинності, концепції життєвих навичок).

Завдання соціальних працівників та методи у межах екологічного підходу.

Основні функції соціальних працівників у використанні екологічної теорії.

Обмеження та цінності застосування системних ідей

### **Завдання**

1. Проаналізуйте центральну ідею екологічної теорії.
2. Охарактеризуйте ключові завдання соціального працівника з погляду екологічної теорії.
3. У яких соціальних службах, програмах використання екологічної теорії найдоцільніше?
4. Розвиток соціальних мереж підтримки як основа екологічної теорії соціальної роботи.
5. Які чинники зумовили звуження меж сім'ї (переїзд до іншого міста, вступ одного з членів сім'ї до релігійної секти, відсутність коштів, внутрісімейні, суспільні)?
6. Які причини можуть стримувати соціальних працівників у намаганні застосовувати в своїй практиці системну модель?
7. Завдяки яким чинникам виявляється синергія в роботі з випадком клієнта і групи?

## **Практичне завдання 9 (2 год)**

**Тема:** ВИКОРИСТАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ ТЕОРІЇ РОЛЕЙ

### **План**

- 1.Класифікація та концепція теорії ролей.
- 2.Застосування рольової теорії в практичній соціальній роботі.
- 3.Техніки використовувані у застосуванні теорій ролей.
- 4.Цінності теорії ролей.
- 5.Ролі соціального працівника.
- 6.Бачення ролі з позицій символічного інтеракціонізму.

### **Завдання:**

1. Які основні концепції охоплює теорія ролей? Як їх використовують у соціальній роботі?
2. Що може обмежувати застосування рольової теорії в практичній соціальній роботі?
3. Можливості та обмеження застосування теорії ролей у сучасній практичній соціальній роботі

## **Практичне завдання 10 (2 год)**

**Тема:** КРИЗОВЕ ВТРУЧАННЯ ЯК ТЕОРІЯ ПРАКТИЧНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

### **План**

- 1.Теоретичні основи кризового втручання.
- 2.Чинники зниження здатності індивіда протистояти стресовим ситуаціям.
- 3.Наслідки кризи.
- 4.Використання кризового втручання.
- 5.Кризове втручання на перших порах, кризове втручання у гострих і хронічних ситуаціях.
- 6.Умови для досягнення очікуваного результату в процесі кризового втручання

### **Завдання:**

1. Чим відрізняється практика соціальної роботи, яка ґрунтується на засадах радикальної теорії, від роботи у межах психодинамічної теорії?
2. Які підходи до практики соціальної роботи пропонує радикальний фемінізм
3. Якими знаннями і практичними механізмами збагачує соціальну роботу теорія кризового втручання?
4. Охарактеризуйте різновиди допомоги, яку надають у межах кризового втручання.
5. Кризове консультування й інтенсивний догляд у рамках теорії кризового втручання

### **Практичне завдання 11 (2 год)**

**Тема:** ЗОСЕРЕДЖЕННЯ НА ЗАВДАННІ МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ. СІМЕЙНА ТЕРАПІЯ

#### **План**

Теоретичні основи зосередженої на завдання моделі.

Етапами діяльності відповідно до зосередженої на завданні моделі соціальної роботи (вивчення проблеми, узгодження мети і часових меж роботи, виконання завдань).

Застосування зосередженої на завданні моделі соціальної роботи у практиці.

Переваги та недоліки моделі. Сімейна терапія як теорія соціальної роботи.

Напрями сімейної терапії (структурна сімейна терапія, стратегічний, когнітивно-біхевіористський, екзистенційний підхід).

#### **Завдання:**

1. У чому полягають переваги зосередженої на завданні моделі?
2. Який етап роботи у зосередженій на завданні моделі, на Ваш погляд, є найскладнішим? Поясніть свою думку.
3. Сильні і слабкі сторони зосередженої на завданні моделі практичної соціальної роботи.

Скласти таблицю за зразком:

Характеристика та зміст теорії та моделей соціальної роботи

| Модель | Характеристика моделі | Основні положення | Погляди розробників | Практичне застосування |
|--------|-----------------------|-------------------|---------------------|------------------------|
|        |                       |                   |                     |                        |

4. У чому полягає відмінність роботи із сім'єю як із системою від роботи з окремими індивідами, що належать до цієї сім'ї?

5. Складіть соціальну історію своєї сім'ї, відобразивши її функціонування і структуру, накресліть графічну схему стосунків уній (генограму трьох поколінь).

6. Напрями сімейної психотерапії та їх важливість для практичної соціальної роботи.

### **3. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ**

Реферат (від лат. *refero* – доповідаю, повідомляю) – короткий виклад наукової проблеми, результатів наукового дослідження, що містяться в одному або декількох творах ідей тощо.

Реферат є науковою роботою, оскільки містить у собі елементи наукового дослідження. У зв'язку з цим до нього повинні пред'являтися вимоги з оформлення, як до наукової роботи.

#### **Загальні вимоги до оформлення рефератів.**

Загальний обсяг роботи – 15-25 сторінок друкованого тексту (з урахуванням титульного аркуша, змісту та списку літератури) на папері формату А4, на одній стороні аркуша. Роботу друкують на комп'ютері зодного боку аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) з полуторним міжрядковим інтервалом.

Текст реферату необхідно друкувати, залишаючи поля: вгорі, внизу – 20 мм, з лівого боку – 20 мм, з правого боку – 20 мм. Абзац – 1,25.

Шрифт – Times New Roman, кегль – 14. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності.

Нумерація сторінок ставиться у верхньому правому кутку. На титульному листі нумерація не ставиться, але враховується в загальній

нумерації.

Метою реферативної роботи є набуття навичок роботи з літературою, узагальнення літературних джерел і практичного матеріалу за темою, здатності грамотно викладати питання теми, робити висновки.

Реферат повинен містити:

- ☐ титульний аркуш
- ☐ зміст
- ☐ введення
- ☐ основну частину (розділи, частини)
- ☐ висновок

Титульний аркуш оформляється за зразком.

У тексті повинні композиційно виділятися структурні частини роботи, що відображають суть дослідження: вступ, основна частина і висновок, а також заголовки і підзаголовки.

На початку реферату повинен бути зміст, у якому вказуються номери сторінок за окремими розділами. У вступі слід відобразити місце розглянутого питання в науковій проблематиці, його теоретичне і прикладне значення. (Обґрунтувати вибір даної теми, коротко розповісти про те, чому саме вона зацікавила автора), які вчені працювали над цією проблемою, які їх погляди на неї. Основна частина повинна викладатися згідно з планом, чіткою послідовно, бажано своїми словами. У тексті повинні бути посилання на використану літературу. При дослівному відтворенні матеріалу кожна цитата повинна мати посилання на відповідну позицію у списку використаної літератури із зазначенням номерів сторінок, наприклад [12, с. 56]. Після кожного розглянутого питання плану короткий висновок.

**ВСТУП.** Ця коротка глава повинна містити кілька вступних абзаців, які безпосередньо вводять в тему реферату.

**РОЗДІЛ 1.** Основна наукова частина реферату. Тут в логічній послідовності викладається матеріал за темою реферату. Цю главу доцільно розбити на підпункти - 2.1., 2.2. (із зазначенням у змісті відповідних сторінок).

Усі виноски і підрядкові примітки розташовуються на тій же сторінці, до якої вони належать.

**Оформлення цитат.** Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Використовувати цитати в тексті роботи доцільно тоді, коли є потреба порівняти погляди різних авторів з приводу одного й того ж питання. Текст, який цитується, береться в лапки і супроводжує посиланням на джерела. Посилання роблять і тоді, коли думка автора переказується.

**Оформлення перерахувань.** Текст усіх елементів перерахування повинен бути граматично підпорядкований основній ввідній фразі, котра передує перерахуванню.

Основними видами ілюстративного матеріалу у реферативних повідомленнях є: креслення, схема, фотографія, діаграма, графік.

Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Номер ілюстрації та відповідну назву розміщують під малюнком. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (під малюнковий підпис).

У тому місці наукової роботи, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання в вигляді виразу в круглих дужках, наприклад: (рис. 1.2)

### **Таблиці**

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею та друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з

поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку.

При посиланні в тексті на таблиці слово –таблиця» пишеться скорочено, наприклад: –... ці дані показано в табл. 1.2».

**ВИСНОВКИ** повинні містити коротке узагальнення розглянутого матеріалу, виділення найбільш достовірних і обґрунтованих положень і тверджень, а також найбільш проблемних, розроблених на рівні гіпотез, важливість розглянутої проблеми з точки зору практичного застосування, світогляду, етики тощо.

У цій частині автор підводить підсумок роботи, робить короткий аналіз і формулює висновки.

### **Вимоги до оформлення списку використаних джерел**

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела, що використані для написання наукових робіт, слід розміщувати у списку в алфавітному порядку прізвищ авторів (якщо авторів декілька, то прізвищ перших), а також заголовків праць. До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Усі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. *Неприпустимим є переклад російських видань українською мовою.* Література іноземними мовами наводиться в кінці списку використаної літератури. Відомості про джерела, що включені до списку, подаються згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Зразки оформлення бібліографічного опису у списку джерел ф.23.

### **Додатки**

У кінці наукових робіт розміщуються додатки в порядку появи посилань у тексті. Крім таблиць, рисунків, графіків, сюди можуть бути включені анкети, тести, програми бесід з учнями, програми спостережень, питання до

інтерв'ю зі студентами, педагогічними працівниками, методичні розробки тощо. Додаток повинен мати заголовок, який друкується у правому верхньому куті малими літерами (перша – велика) із зазначенням його номера, але без знака №, наприклад, Додаток А. Якщо до наукової роботи включено лише один додаток, то слово Додаток подається без номера.

### **Перелік тем:**

1. Соціальна робота як сфера наукового знання.
2. Інституалізація науки про соціальну роботу, взаємодія суспільних запитів і теоретичних пошуків у цьому процесі.
3. Актуальність соціальної роботи як професії на сучасному етапі.
4. Історичне коріння розвитку соціальної допомоги в Україні.
5. Завдання студентів після опанування теорії та методики соціальної роботи.
6. Розширення сфери моральної свободи в регулюванні відносин між людьми в сучасних умовах.
7. Місце і роль соціальної роботи в реалізації соціальної політики Української держави.
8. Егоїзм і альтруїзм як протилежні принципи поведінки людей.
9. Соціальна робота як інститут сучасного цивілізованого суспільства.
10. Знання та досвід – запорука якісної роботи спеціаліста соціальної сфери.
11. Значення професійної етики та деонтології у вихованні соціального працівника.
12. Варіативність поняття «соціальна робота». Взаємозумовленість понять «соціальний», «спільний», «суспільний».
13. Вихідні принципи та цінності соціальної роботи.
14. Соціальна проблема та джерела соціальних проблем

### **4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ**

Самостійна робота основним засобом засвоєння студентом навчального

матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Критеріями оцінювання презентацій є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у презентації та її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення. Оцінювання презентації здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела

### **ТЕМАТИКА :**

1. Ролі недержавних організацій в сфері надання соціальних послуг;
2. Проблема довірчої поведінки особистості в теорії соціальної роботи;
3. Принципи соціальної роботи;
4. Проаналізувати застосування у соціальній роботі гуманістичних теорій А. Маслоу та К. Роджерса;
5. Професійно-етичні норми гармонізації відносин між сторонами соціального аудиту та інспектування;
6. Програмне забезпечення соціального аудиту та інспектування;
7. Основні підходи до теорії соціальної роботи;
8. Психолого - орієнтовані теорії соціальної роботи;
9. Проаналізувати проблему професійного "вигорання" соціального працівника;
10. Етичні принципи діяльності соціального працівника;
11. Професійна соціальна робота і негативні стереотипи;
12. Особливості підготовки соціальних педагогів і соціальних працівників;
13. Інституційний догляд в соціальній роботі та його недоліки;
14. Утворення та становлення парадигми соціальної роботи;
15. Причини ведення записів та що потрібно записувати при роботі з клієнтом;
16. Роль психології в соціальній роботі;

17. Значення записів у соціальній роботі. Проблеми та питання у веденні записів.
18. Зазначте якими техніками психодинамічна модель збагатила соціальну роботу;
19. Концепція психосоціального розвитку людини у суспільстві Еріка Ерісона;
20. Історичні аспекти розвитку в соціальній допомозі.

## **5. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ**

1. Інноваційна діяльність соціальних служб.
2. Інноваційні форми підготовки та перепідготовки спеціалістів із соціальної роботи.
3. Соціальна напруга як проблема соціальної роботи.
4. Сучасний стан PR у соціальній роботі.
5. Гуманістичні цінності соціальної роботи та пріоритети соціальної політики.
6. Концепція життєвих сил, індивідуальної та соціальної суб'єктивності у теорії та практиці соціальної роботи.
7. Основні періоди формування системи благодійності України.
8. Основні тенденції дослідження парадигм соціальної роботи.
9. Основні тенденції становлення соціальної роботи як наукової теорії.
10. Основні тенденції розвитку практики соціальної роботи.
11. Соціальна політика: суттєвість, напрямки, форми реалізації, особливості у сучасному суспільстві, специфіка участі у ній соціальних робітників.
12. Соціальні служби: досвід, проблеми та перспективи їх розвитку.
13. Порівняльна характеристика вітчизняних та зарубіжних програм соціальної допомоги сім'ї.
14. Форми та методи підготовки соціальних працівників в Україні та за кордоном: теорія та практика.
15. Соціальна політика: теоретико-методологічний аспект.

16. Соціальна допомога, соціальний захист соціальна безпека: загальне та індивідуальне.
17. Теоретичні основи соціальної роботи з неформальними службами.
18. Гуманістичний підхід у соціальній роботі: теоретико-методологічний аспект.
19. Благодійність : історія та сучасність.
20. Соціальна робота як науково теорія: етапи становлення та перспективи розвитку.
21. Соціальна робота як форма професійної соціальної діяльності: теоретико-методологічний аспект.
22. Соціальна робота як форма непрофесійної соціальної діяльності: теоретико-методологічний аспект.
23. Соціологічні теорії та соціальна робота: теоретико-методологічний аспект.
24. Благодійність як форма соціальної роботи: теоретичний аспект.
25. Особиста доброчинність: світовий досвід, вітчизняні традиції та сучасні тенденції.
26. Психологічні теорії та методи соціальної роботи.
27. Методи надання допомоги особистості клієнту у гуманістичній психології.
28. Психологія успішної поведінки особистості: корекція поведінки об'єктів соціальної роботи.
29. Вплив засобів масової інформації (ЗМІ) на соціальну поведінку: посередницька участь соціальних служб.
30. Особливості комплексних теорії соціальної роботи

## **6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ**

Оцінювання здобутих знань і навичок студентів з дисципліни відповідно до навчальної програми здійснюється в три етапи:

1. *поточний контроль*: за результатами участі студентів у роботі на

семінарських та практичних заняттях (вхідний контроль знань (усний), поточний контроль знань (усний/письмовий), доповіді з мультимедійними презентаціями, самооцінка студентом рівня знань);

2. підсумковий контроль: іспит.

Загальна оцінка знань студентів з дисципліни пропорційно враховує результати поточного та підсумкового контролів і формується за сто бальною системою оцінювання та з використанням ECTS.

### Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

| Сума балів<br>за всі види<br>навчальної<br>діяльності | Оцін<br>ка<br>ECT<br>S | Оцінка за національною шкалою                                          |                                                                   |
|-------------------------------------------------------|------------------------|------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
|                                                       |                        | для екзамену, курсового<br>проекту(роботи),<br>практики                | для<br>заліку                                                     |
| 90 – 100                                              | A                      | відмінно                                                               | зараховано                                                        |
| 82-89                                                 | B                      | добре                                                                  |                                                                   |
| 74-81                                                 | C                      |                                                                        |                                                                   |
| 64-73                                                 | D                      | задовільно                                                             |                                                                   |
| 60-63                                                 | E                      |                                                                        |                                                                   |
| 35-59                                                 | F<br>X                 | незадовільно з<br>можливістю<br>повторного<br>складання                | не зараховано з<br>можливістю<br>повторного складання             |
| 0-34                                                  | F                      | незадовільно з<br>обов’язковим<br>повторним<br>вивченням<br>дисципліни | не зараховано з<br>обов’язковим повторним<br>вивченням дисципліни |

**"A" (90 – 100) ставиться у разі, якщо студент:**

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни;
- систематично готувався до занять згідно з програмою та робочою

програмою дисципліни, при цьому опрацював не тільки матеріали лекцій, але й джерела основної літератури і необхідні нормативні та інструктивні матеріали, окремі джерела додаткової літератури;

- брав активну участь у роботі на практичних та лекційних заняттях;
- оволодів відповідними практичними навичками та вміннями, набув здатність використовувати їх;
- аргументовано і логічно формулював висновки та робив узагальнення за питанням/темою, глибоко і всебічно розкривав зміст питань, які обговорювалися;
- вільно оперував термінами та поняттями, викладав матеріал літературною мовою;
- виявив творчі здібності та вміння виконувати індивідуальні та колективні завдання, самостійно здобувати знання, знаходити відповідні джерела інформації;
- своєчасно та якісно виконав усі, передбачені програмою дисципліни завдання, брав участь у наукових заходах (олімпіадах, студентських наукових конференціях, науково-дослідній роботі кафедри), має опубліковані тези/статті),

*але* допускав при усних або письмових відповідях, тестуванні окремі неточності.

**«В» (82-89) ставиться у разі, якщо студент:**

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі та оволодів практичними навичками та вміннями;
- систематично готувався до занять згідно з програмою та робочою програмою дисципліни, з використанням джерел основної літератури та нормативних та інструктивних матеріалів;
- творчо підходив до вирішення завдань, вільно розв'язував їх;
- доказово розкривав основні положення теми;
- повно, чітко та логічно відповідав на поставлені питання,

показав розуміння сутності теорій, понять, предметів, явищ тощо;

- викладав матеріал літературною мовою, оперував термінами та поняттями;

- виявив здатність практично оцінювати окремі факти/явища/процеси;

- виконав усі передбачені програмою дисципліни завдання, у т.ч. модульного контролю та з самостійного опрацювання,

*але* недостатньо використовував додаткову літературу; при усних відповідях не досить повно й аргументовано викладав матеріал; виявив недостатню активність на практичних заняттях, під час письмового тестування допускав окремі помилки.

**«С» (75 – 81) ставиться у разі, якщо студент:**

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі;
- оволодів практичними навичками й вміннями;
- зіставляв, узагальнював, систематизував інформацію;
- давав повну, розгорнуту та аргументовану відповідь на поставлені питання;

- доказово розкривав основні положення теми та зміст питань, що обговорювались;

- формулював висновки з окремих питань;

- виконав завдання, передбачені програмою дисципліни, у т.ч. індивідуальне завдання, завдання модульного контролю та з самостійного опрацювання,

*але* допускав окремі помилки при тестуванні; виявив деякі недоліки при усних відповідях; не виявив належної активності при обговоренні питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував додаткову літературу; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення, не виявив до нього

творчий підхід.

**«Д» (69-74) ставиться у разі, якщо студент:**

- засвоїв значну частину теоретичного матеріалу;
- виявив знання і розуміння основних теоретичних положень дисципліни;
- аналізував певні процеси/явища/показники;
- відповідав на питання, які обговорювалися на занятті;
- формулював висновки з окремих питань;
- виконав завдання модульного контролю, індивідуальне завдання,

*але* допускав окремі помилки при усних відповідях, тестуванні; не виявив належної активності при обговоренні усних питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи, недостатньо використовував додаткову літературу; виконав не всі завдання для самостійної роботи; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення.

**«Е» (60-68) ставиться у разі, якщо студент:**

- засвоїв основні теоретичні положення дисципліни;
- на значну частину матеріалу давав репродуктивні відповіді;
- виконав окремі завдання модульного контролю та індивідуальне

завдання,

*але* допускав значну кількість суттєвих помилок при усних та письмових відповідях, тестуванні; не розумів сутності питань; не виявив належної активності на заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував основну та додаткову літературу; не брав участь у виконанні колективних завдань.

**«F» (35-59) ставиться у разі, якщо студент:**

- фрагментарно оволодів теоретичними питаннями, що становить незначну частину навчального матеріалу;
- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- не проявляв активності при їх обговоренні;

- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях;
- поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- виконав індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, не дотримуючись вимог до оформлення;
- не виконав завдання модульного контролю.

**«FX» (0-34) ставиться у разі, якщо студент:**

- оволодів матеріалом на рівні елементарного розпізнання фактів/предметів/явищ тощо;

та відтворення окремих

- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися, не виявив активності при їх обговоренні;

- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях,

тестуванні; поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;

- не виконав завдання для самостійної роботи та індивідуальне завдання;
- не брав участь у виконанні колективних завдань;
- не виконав завдання модульного контролю.

Усі виконані студентом протягом поточного і підсумкового контролів завдання оцінюються за спеціально розробленою шкалою у межах сто балової системи.

## **7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

1. Бровендер О. О., Завацька Н. Є., Каширіна Є. В., Побокіна Г. М., Федорова О. В./ Соціально-психологічний аналіз професійних деформацій у соціальних працівників та шляхи їх попередження/ О. О.Бровендер, Н. Є. Завацька., Є. В.Каширіна, Г. М. Побокіна, О. В Федорова - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. Збірник наук. праць

- СНУ ім. В. Даля. -Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022.-№ 1(57). Т.1. С. 172-180.
2. Бровендер О. О., Завацька Н. Є., Смирнова О. О., Федорова О. В., Каширіна Є. В./ Соціально-психологічні особливості розвитку комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти гуманітарного профілю/ О. О. Бровендер, Н. Є. Завацька О. О. Смирнова, О. В. Федорова, Є. В. Каширіна Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. Збірник наук. праць СНУ ім. В. Даля. - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022- № 1(57). Т.2. С. 124-133.
  3. Бровендер О. О., Завацька Н.Є., Блискун О. О., Савчук О. А. Шелест О. В. /Соціально-психологічні основи процесу реінтеграції військовослужбовців в умовах трансформаційного соціуму/ О.О. Бровендер, Н.Є. Завацька , О.О. Блискун , О.А. Савчук ,О.В. Шелест - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – № 3 (56). Т.2. – С. 394-403.
  4. Brovender O. Development of one's own educational project: from theory to practice/O.BrovenderActivities in Educational Establishments: European Experience: a collection of scientific works of Jagiellonian University in Kraków. - Jagiellonian University, Kraków, Poland-2022 Т.1. Р. 8-18.
  5. Бровендер О.О., Шаповалова В.А., Бурлакова І.А., Шелест О.В. / Психологічна структура здоров'я особистості в кризових умовах/ О.О Бровендер., В.А Шаповалова., І.А Бурлакова., О.В.Шелест - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. Збірник наук. праць СНУ ім. В. Даля. - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023 № 3(62). Т.2. С. 15-25.
  6. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с
  7. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник / Омельченко С. О., Тернопільська В. І., Чернуха Н. М. Слов'янськ: Вид-во

Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.

8. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.
9. Теорія і практика соціальної роботи : навчально-методичний посібник / Є.В. Каширіна, Н.Є. Завацька. – Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. – 52 с.

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни

**«Теорія і практика соціальної роботи»**

для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»

за освітньою програмою

**«СОЦІАЛЬНА ПОСЛУГИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ» ,**

**спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування»**

усіх форм навчання

Укладач:

Олена Олександрівна Бровендер

Оригінал-макет О.О. Бровендер

Підписано до друку \_\_. \_\_. 202\_\_.

Формат 60x84 1/16. Папір типогр. Гарнітура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. \_\_\_\_\_. Обл.-вид. арк. \_\_\_\_\_.  
Тираж \_\_\_\_ екз. Вид. № \_\_\_\_\_. Замов. № \_\_\_\_\_. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету  
імені Володимира Даля

Свідоцтво про реєстрацію: серія ДК № 1620 від 18.12.03 р.

Адреса університета: вул. Іоанна Павла II., 17

м. Київ, 01042, Україна e-mail: [vidavnictvosnu.ua@gmail.com](mailto:vidavnictvosnu.ua@gmail.com)